

Αρχαία ελληνική γραμματεία

Α' Λυκείου

Ξενοφώντας Έλληνικά, 2, 1, 25-27

Λεξιλογικές ασκήσεις (Τράπεζα θεμάτων)

Η τράπεζα θεμάτων έχει συμβουλευτικό χαρακτήρα

1. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την αντώνυμή της στη Β' στήλη. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. πολύ	α) φίλος
2. αποπλέω	β) αντίπαλος
3. απέρχομαι	γ) νύξ
4. πολέμιος	δ) είσπλέω
5. ημέρα	ε) έρχομαι
	στ) επιβιβάζω
	ζ) όλίγον

β) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την ομόρριζή της στη Β' στήλη (δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν).

Α' ΣΤΗΛΗ	Ρ'ΗΜΑΤΑ
1. κατιδών	α) αργυρώνητος
2. ναυμαχήσετε	β) ιδέα
3. έκβεβηκότας	γ) εκποίηση
4. ώνούμενοι	δ) έκβαση
5. έποίησαν	ε) ναυπηγός
	στ) κατάθεση
	ζ) επιβίβαση

2. α) **νεώριο, ελλιμενισμός, διασκέδαση, τελωνείο, άρση**: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

β) **φημί, παραινῶ, βούλομαι, πλοῦς ποιῶ**: Να γράψετε από μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη, της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

3. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με τη σημασία της στη Β' στήλη (δύο στοιχεία της Β' στήλης περισσεύουν).

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. <i>αἴρω</i>	α) εφόδια, αναγκαία
2. <i>ἐπιτήδεια</i>	β) περισσότερο
3. <i>ἄπειμι</i>	γ) λέγω, ισχυρίζομαι
4. <i>μᾶλλον</i>	δ) σηκώνω
5. <i>φημί</i>	ε) απέρχομαι, φεύγω
	στ) αναζητώ
	ζ) διασκορπίζομαι

β) Να σχηματίστε από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους ένα ομόρριζο ουσιαστικό (απλό ή σύνθετο) της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, χρησιμοποιώντας την κατάληξη που σας δίνεται:

ρηματικοί τύποι	κατάληξη	ομόρριζα ουσιαστικά
<i>κατιδῶν</i>	-α	
<i>ἐποίουν</i>	-μα	
<i>ἐκέλευσαν</i>	-τής	
<i>στρατηγεῖν</i>	-ός	
<i>καταφρονοῦντες</i>	-ις	

4. α) Από τις λέξεις της Α' στήλης να σχηματίσετε, στη Γ' στήλη, παράγωγες λέξεις (απλές) με τις παραγωγικές καταλήξεις που δίνονται στη Β' στήλη.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ	Γ' ΣΤΗΛΗ
Λέξεις	παραγωγική κατάληξη	παράγωγες λέξεις
<i>καταφρονοῦντες</i>	-ιμος (επίθετο)	
<i>τειχῶν</i>	-ίζω (ρήμα)	
<i>πόλει</i>	-της (ουσιαστικό)	
<i>ἐκβεβηκότας</i>	-ις (ουσιαστικό)	
<i>ἐποίουν</i>	-μα (ουσιαστικό)	

β) **νεῶν, βούλησθε, στρατηγεῖν, ἡμέρα, ἐσκεδασμένους**: Να γράψετε από μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη, της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

5. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την ομόρριζή της στη Β' στήλη. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. νεῶν	α) ἀφρων
2. ἀσπίδα	β) ορμίσκος
3. παρήνει	γ) ναός
4. καταφρονοῦντες	δ) ἐπαινος
5. ὀρμεῖν	ε) προάσπιση
	στ) νηοπομπή
	ζ) ορμόνη

β) **ιδέα, βούληση, εκτελωνισμός, σχετικός, ἄρση**: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

6. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με τη σημασία της στη Β' στήλη (δύο στοιχεία της Β' στήλης περισσεύουν).

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. καθορῶ	α) από κοντά
2. πόρρωθεν	β) προτρέπω, συμβουλεύω
3. ἄπειμι	γ) επιθυμώ
4. παραινῶ	δ) αποτρέπω
5. βούλομαι	ε) απέρχομαι, φεύγω
	στ) βλέπω
	ζ) από μακριά

β) **καθορῶ, πεντεκαίδεκα, στρατηγός, καταφρονῶ, ἀντανάγω**: Να αναλύσετε τις παραπάνω σύνθετες λέξεις στα συνθετικά τους.

7. α) Να συνδέσετε κάθε ρήμα της Α' στήλης με το συνώνυμό του στη Β' στήλη. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. βούλομαι	α) αγοράζω
2. παραινῶ	β) προστάττω
3. ὠνοῦμαι	γ) ἐπιθυμῶ
4. κελεύω	δ) συμβουλεύω
5. φημί	ε) πωλῶ
	στ) λέγω
	ζ) βουλεύομαι

β) **προφήτης, συμπολίτης, εισιτήριο, πλοηγός, ρίψασπις**: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

8. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την ομόρριζή της στη Β' στήλη. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. νεῶν	α) ἀφρων
2. ἔχοντας	β) ορμίσκος
3. παρήνει	γ) νέος
4. καταφρονοῦντες	δ) ἔπαινος
5. ὀρμεῖν	ε) σχέση
	στ) ναυτικός
	ζ) κατάφορτος

β) **καθορῶ, μετέρχομαι, παραινῶ, μεθορμίζω, ἀντανάγω**: Να αναλύσετε τις παραπάνω σύνθετες λέξεις στα συνθετικά τους.

9. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την αντώνυμή της στη Β' στήλη. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. πολύ	α) φίλος
2. αποπλέω	β) αντίπαλος
3. απέρχομαι	γ) νύξ

4. πολέμιος	δ) είσπλέω
5. ημέρα	ε) έρχομαι
	στ) επιβιβάζω
	ζ) όλίγον

β) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την ομόρριζή της στη Β' στήλη. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. κατιδών	α) αργυρώνητος
2. ναυμαχήσετε	β) ιδέα
3. έκβεβηκότας	γ) εκποίηση
4. ώνούμενοι	δ) έκβαση
5. έποίησαν	ε) ναυπηγός
	στ) κατάθεση
	ζ) επιβίβαση

10. **ιδέα, διασκέδαση, άρση, ελλιμενισμός, τελωνείο:** Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

11. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την αντώνυμή της στη Β' στήλη (δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν):

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. απέρχομαι	α) πωλώ
2. πόρρωθεν	β) είσπλέω
3. αποπλέω	γ) έμβαινω
4. ώνοῦμαι	δ) έρχομαι
5. έκβαίνω	ε) αγοράζω
	στ) διαβαίνω
	ζ) έγγύθεν

β) **ὀρμοῦντας, ἔχοντας, παρήνει, εἶπε, κατίδωσιν**: Να γράψετε από μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθένα από τους παραπάνω ρηματικούς τύπους του κειμένου.

12. α) **μεθορμίζω, στρατηγός, ἀπέρχομαι, καταφρονῶ, ἀντανάγω**: Να αναλύσετε τις παραπάνω σύνθετες λέξεις στα συνθετικά τους.

β) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με τη συνώνυμή της στη Β' στήλη. [Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν].

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. φημί	α) <i>ἐπιθυμῶ</i>
2. παραινῶ	β) <i>προστάττω</i>
3. βούλομαι	γ) <i>συμβουλεύω</i>
4. κελεύω	δ) <i>ὠνούμαι</i>
5. πόρρωθεν	ε) <i>φάσκω</i>
	στ) <i>μακρόθεν</i>
	ζ) <i>ἐγγύθεν</i>

13. Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την ομόρριζή της στη Β' στήλη. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. νεῶν	α) ἀφρων
2. ἔχοντας	β) ορμίσκος
3. παρήνει	γ) ιδέα
4. καταφρονοῦντας	δ) ἔπαινος
5. ὀρμεῖν	ε) σχέση
	στ) ναυτικός
	ζ) εκποίηση